

Kultura U prijevodu

Profesori arhitekture i likovne umjetnosti: 'Očuvajmo našu baštinu!'

Objavio Ivana Grbeša - 9. listopada 2020. u 22:05

Foto: Fah/Narod.hr/VS (Fotomontaža: Narod.hr)

Gotovo svi stariji sakralni objekti pretrpjeli su određena oštećenja u potresu koji je u ožujku pogodio glavni grad Hrvatske, a najveća je šteta evidentirana na sakralnim objektima istočnog dijela grada, u podsljemenskom području te u centru grada. Od Gradskog zavoda za zaštitu spomenika dobili smo informaciju kako je zaprimljena prijava štete za 31 crkvu ili kapelu, 7 župnih dvorova te 7 samostana koji su ujedno i pojedinačno zaštićena kulturna dobra.

Vaš novi stan Plazi

Prostrani stanovi na p vrtom.

O njihovoj obnovi, razmjerima štete te zaštiti kulturne baštine razgovarali smo s vodećim stručnjacima s područja sakralne baštine Arhitektonskog fakulteta i Likovne akademije.

> (FOTO) **Obnova kulturne baštine: Provjerili smo kako napreduje restauracija i sanacija sakralnih objekata oštećenih u potresu**

Dr. sc. Sokol Gojnik: "Oštećeni sakralni objekti nositelji su našeg identiteta"

Hrvatska je ponosna Filipović

Ovaj intervju postaje viralan

nakon što je Filipović u svom intervjuu sve objasnio, Hrvati su postali l latestgovtjobz.com

Dr. sc. **Zorana Sokol Gojnik**, docentica je na Katedri za projektiranje Arhitektonskog fakulteta. Uže područje njena znanstvenog i stručnog rada jest sakralna arhitektura, a nositeljica je i istoimenog kolegija. Autorica je knjige "Sakralna arhitektura Zagreba u 20. stoljeću. Katoličke liturgijske građevine".

Za Narod.hr komentirala je potres koji je u ožujku pogodio Zagreb i oštetio brojne stambene, ali i sakralne objekte.

"Oštećenja sakralnih objekata u Zagrebu su velika. Prema podacima koja su nam do sada dostupna oko 50 župa pretrpjelo je oštećenja. Od toga 20-ak crkvi pretrpjelo **velika i strukturalna oštećenja**. Najveća oštećenja pretrpio je kompleks katedrale Uznesenja Marijina s nadbiskupskim dvorom, crkva sv. Franje I franjevački samostan na Kaptolu, bazilika Srca Isusova u Palmotičevoj ulici, kompleks arkada s crkvom Krista Kralja na Mirogoju, crkva sv. Katarine, crkva sv. Franje Ksaverskog, crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama, crkva Pohoda Blažene Djevice Marije u Čučerju, crkva sv. Petra I Pavla u Kašini, crkva sv. Andrije apostola u Lazu, crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Granešini I crkva sv. Šimuna I Tadeja u Markuševcu. Ostale crkve također su pretrpjele oštećenja, neke veća, neke manja. Pred nama je **dugogodišnja obnova koja će zahtijevati golema materijalna sredstva i savjesnu angažiranost različitih struka.**", pojasnila je u razgovoru za Narod.hr dr. sc. Sokol Gojnik.

Vaš novi stan Plazi

Prostrani stanovi na p
vrtom.

Foto: Narod.hr

"Nažalost, u potresu su stradali gotovo svi sakralni objekti užeg centra grada. U tih desetak sekunda potresa, grad je ostao bez liturgijskih, a često i pastoralnih prostora. To je veliki problem jer su župe ostale bez mogućnosti slavljenja mise i organizacije drugih liturgijskih i duhovnih sadržaja. Svi sakralni objekti užeg gradskog centra zaštićena su pojedinačna kultura dobra. Oni imaju svoju kulturnu, povijesnu, arhitektonsku, urbanističku, ambijentalnu vrijednost, oni su gradidbeni element povijesnog urbanog krajolika. Osim što su to prostori u kojima se obavljaju vitalne funkcije grada oni imaju i svoju simboličku vrijednost, jer su **nositelji našeg identiteta.**", dodala je.

U daljnjem razgovoru pojasnila je koliko je važno očuvati povijesne elemente na objektima, autentične materijale i stil gradnje te kako očuvati građevine od eventualnog razornijeg potresa.

Narod.hr: Možete li nam reći svoja saznanja o planu obnove – hoće li se rekonstruirati po starim nacrtima ili će se izvoditi neke preinake i kombiniranje s modernim elementima u arhitekturi?

Hrvatska je ponosna Filipović

Ovaj intervju postaje viralan

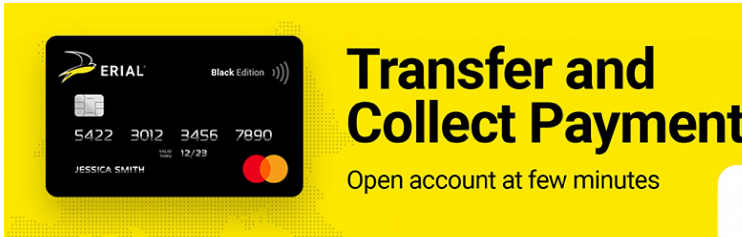
nakon što je Filipović u svom intervjuu sve objasnio, Hrvati su postali l
latestgovtjobz.com

“Jednoznačnog odgovora na to pitanje nema. Obnova će ići na specifičan način za svaki pojedinačni spomenik. Mislim da je ova teška situacija i prilika za nova promišljanja. Tijekom povijesti, događale su se ovakve katastrofe, obnavljalo se i gradilo novo. Ono što čini današnju sliku grada talog je povijesnih slojeva. Naše vrijeme također ima svoje nove potrebe. Stoga bi trebalo prilikom obnove sagledati sve nove potrebe od liturgijskih do pastoralnih i prilikom obnove prilagoditi prostore i tim novim zahtjevima čuvajući identitet spomenika, čuvajući njegov duh. Važno je biti svjestan da razlog zašto nešto štitimo nije samo materijalna dimenzija spomenika (način gradnje, konstrukcija, materijali), niti samo estetska dimenzija već i njegova duhovna dimenzija tj. ideja zašto je nešto napravljeno upravo tako. Toj ideji su subordinirane sve druge dimenzije spomenika. Sve struke uključene u proces obnove trebaju imati **svijest o vrijednosti pojedinog spomenika i njegovim slojevima koje je potrebno očuvati kako bismo očuvali „duh“ spomenika**. No, smatram da je potrebna otvorenost za sloj našeg vremena jer spomenik je živi organizam i buduće vrijeme u nasljedstvo treba primiti očuvani spomenik s biljezima svih povijesnih slojeva.”

Narod.hr: Koliko su objekti u Zagrebu i općenito u RH građeni u skladu sa sigurnosnim standardima po pitanju seizmičke otpornosti i je li ovaj potres prilika za preobrazbu grada i povećanje sigurnosti starijih građevina?

“Povijesne građevine su građene u skladu s tehničkim dostignućima svog vremena. U vrijeme građenja većine zaštićenih spomenika kulture nisu postojale matematičke metode proračuna, statičko dimenzioniranje građevine na potres. Gradilo se intuitivno, zdravom logikom. Veliki potres u Lisabonu bio je prekretnica u europskoj protupotresnoj gradnji jer znamo da su tada razvijeni sustavi protupotresne gradnje od cigle i drveta koji su bili dosta učinkoviti, no ne matematički proračunati. Nažalost, katastrofalni potresi tek potaknu razmišljanje o tom problemu. I veliki potres u Zagrebu 1880. uveo je neke nove metode u građenje, ali ne statičko, matematičko dimenzioniranje. Tek su se nakon katastrofalnog potresa u Skopju 1964. godine počeli uvoditi standardi koji su osiguravali sigurnost prilikom potresa. No, tada je već široko u primjeni armirani beton te se razvijaju znanstvene protupotresne statičke metode dimenzioniranja građevine na potres. Danas je na snazi **zakonska regulativa koja osigurava protupotresnu gradnju.**”

Vaš akademski rad, odnosi se također na sakralnu baštinu. Autorica ste knjige 'Sakralna arhitektura Zagreba u 20. stoljeću: liturgijske građevine'. Što predlažete kako bi se građevine u Zagrebu očuvale od eventualnih budućih i razornijih potresa, a osobito sakralni objekti?

Transfer and Collect Payment
Open account at few minutes

“Moramo biti svjesni da pred sobom imamo dva cilja koji želimo postići: prvi je osiguranje sigurnosti korištenja građevina tj. čuvanje ljudskih života, a drugi je očuvanje spomenika. Spomenici koje danas baštinimo nisu do nas došli kao potpuno autentični artefakti svog vremena. Oni su doživljavali preinake i prilagodbe svom vremenu. U spomenik su se tijekom vremena ugrađivale tada dostupne tehnologije i materijali. Osim toga, u spomenike su ugrađivani struja, grijanja, klimatizacije, vodovodi, kanalizacija, vatrodajvni sustavi i sl. koji nisu autentični elementi.

Mislim da današnja tehnološka dostignuća omogućavaju da na vrlo suptilan i reverzibilan način, upotrebom modernih tehnoloških rješenja i materijala, ostvarimo ono što smo si zadali kao ciljeve a to je osiguranje sigurnosti korištenja spomenika i očuvanje spomenika. Trebamo biti otvoreni na korištenje novih tehnologija čuvajući pri tom spomenik u njegovoj autentičnosti u najvećoj mogućoj mjeri, a danas čuvajući njegov karakter i njegov „duh“.

Ako propustimo pristupiti spomenicima tako, bojim se da bi potres koji se za Zagreb predviđa, a jednom će se sigurno dogoditi bio katastrofalan, a njegova posljedica bio bi, uz gubitak ljudskih života, trajni i nepovratni gubitak spomenika, gubitak naše baštine i tragova našeg identiteta. Voljela bih da se s tom mišlju pristupi obnovi sakralnih građevina.”, kazala je profesorica arhitekture Sokol Gojnik.

Prof. Novoselec: “Bili vjernici ili ne, sakralni objekti su spirala ukupnog DNK zapisa našeg grada i naroda”

Prof. art. **Alen Novoselec** prodekan je za poslovanje i profesor na Odsjeku sa konzerviranje i restauriranje umjetnina (OKIRU) Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Pohađao je poslijediplomski studij konzerviranja i restauriranja u Ljubljani

Kolačići i politika privatnosti

poslijediplomski studiju kiparstva u Zagrebu te stekao status konzervatora-restauratora i licencu Ministarstva kulture.

Foto: Alen Novoselec

Narod.hr: Možete li pojasniti našim čitateljima što sakralne objekte u užem centru grada čini iznimnima?

“Iznimnima ih svakako čini protkanost s našim sudbinama i sudbinama naših predaka. Njihova slojevitost je njihova vrijednost i upravo po toj osnovi ih čuvamo i štitimo. Oni su jedna spirala ukupnog DNK zapisa našeg grada i naroda. Bili vjernici ili ne, većina nas imala je priliku boraviti u nekom ili više zagrebačkih sakralnih objekata i tamo svoje misli uroniti u supstrat koji samo jedno takvo mjesto na kojem se slijeva intimna i opća povijest može proizvesti.”

Narod.hr: Imate li informaciju o tome koliko je umjetnina oštećeno i koje su među njima najznačajnije?

“Ne znam brojke, ali toliko da to rastužuje. Oštećenja crkve u Palmotićevoj i Zagrebačke katedrale, već bi bili dovoljni, ali popis je znatno veći. Oštećene su i crkva Sv. Marka, crkva Sv. Katarine, crkva Svetog Preobraženja Gospodnjeg, crkva Sv. Marije na Dolcu, crkvu Sv. Ivana Krstitelja. Značajan je svaki onaj objekt koji je utkan u memoriju grada, koji je dio nasljeđa baštinjenog od predaka, pa tako postaje i dijelom naših života, a ne samo oni koji su na listi najznačajnijih i zaštićenih spomenika kulture. Svaki kip pred kojim su stajale generacije mladenaca, krstili se naraštaji ili dolazili đaci iz vremena naših prabaka, djedova i baka i roditelja pa sve do danas, pomoliti se prije škole za dobar dan ili dobru ocjenu, natopljen je značenjem i vrijednošću koja nadilazi objektivnu procjenu vrijednosti i značenja nekog djela kulturne baštine.

Između dva vala potresa bio sam na livadi ispred Meštrovićevog paviljona. Kada sam ugledao toranj katedrale bez vrha, a zatim i urušen cijeli zid dogradnje stambene zgrade na Zelenom valu, osjećao sam se kao na poprištu apokalipse. Izgubiti okosnice urbanog pejzaža svoje svakodnevice ovako naglo i razorno, šokantno je i duboko traumatično, neovisno o kategoriji vrijednosti objekta. Ipak oštećenje crkve Krista kralja na Mirogoju, arkada i velikog djela groblja, uz prethodno navedena dva objekta (Katedrala i Bazilika presvetog srca Isusova u Palmotićevoj), vjerojatno spadaju u najznačajnija djela koja su oštećena u potresu.”

Narod.hr: Na koji način će se pristupiti restauraciji?

“Zapravo se obnovi pristupilo odmah nakon potresa. Oštećeni krovovi, stropovi i tornjevi interventno su popravljeni. Dijelovi objekata koji su prijetili dodatnim urušavanjem i oštećivanjem uklonjeni su, kao npr. dijelovi tornjeva katedrale. U međuvremenu je napravljen plan obnove pojedinih dijelova ili cjelina i započeta njegova provedba. Brzina djelovanja u zaštiti objekata i umjetnina od dodatnog oštećivanja, presudna je u slučaju prirodnih katastrofa u koje se ubraja i potres, dok niz kasnijih intervencija imaju za cilj statički osigurati ili ojačati objekt, te umjetnina dovesti u stanje cjelovitosti i stanje jednako ili bolje onom prije potresa.”

Narod.hr: Je li ovaj potres prilika za veću zaštitu umjetnina i baštine?

"Sakralni objekti i mnogi drugi zagrebački objekti koji pripadaju tkivu nepokretne kulturne baštine, projektirani su i nastajali su u vremenu i uvjetima koji nisu uzimali u obzir protupotresne mjere gradnje. Ovaj nas je **potres ponukao na razmišljanje o potrebi učinkovite protupotresne sanacije** i u tom smislu je izneseno mnogo prijedloga iz redova pripadnika onih struka koje svojim mišljenjem mogu unaprijediti stanje. Neke ideje su bespogovorno prihvatljive, druge dvojbene, ali sve u svemu, fokus je na tome. Traže se dugoročno učinkovita rješenja za sanaciju i zbrinjavanje i bolju zaštitu umjetnina za slučaj nekog novog potresa. To je zasigurno posljedica ovog nesretnog događaja i ono što možemo nazvati sreća u nesreći."

Narod.hr: Što predlažete kako bi se umjetnička djela u Zagrebu očuvala od potresa, a osobito unutar sakralnih objekata?

"Ovo je kompleksno pitanje i nema jednoznačnog odgovora. Svaki objekt je zasebno pitanje i unutar svakog pojedinog treba dati odgovore na dobro postavljena pitanja. Dobro postavljena pitanja znači uspješno dijagnosticirati stanje nakon potresa. To znači da dobro treba procijeniti i definirati njegovo stanje i eventualne slabe točke. Ako želimo sačuvati umjetnine u prostorima kojima i pripadaju, moramo osigurati dobre i povoljne uvjete u kontekstu cjelokupnog ambijenta. Kada je u pitanju zaštita od posljedica zemljotresa, svakako da sve zavisi o snazi i razornosti mogućeg novog potresa, a to znači preispitati statiku objekta, stanje stropova i veze oltara sa zidom te skulptura s oltarom. Sve to zahtjeva definiranje prioriteta, kao posljedice iskustva koje smo nedavno proživjeli i **nužnost uvođenja sustavne i učinkovite brige za sakralnu i sveukupnu baštinu**. Na Zagrebačkoj katedrali sam proveo godine u obnavljanju njene vanjštine, uz brojne stručnjake iz iste i drugih struka, a na kraju smo u napetosti i strepeći pratili ciljano odvajanje dijela sjevernog tornja, koje se izvodilo također u režiji vrhunskih stručnjaka tog područja.

Nema garancije da neki sljedeći potres, usprkos svim našim naporima, neće izazvati oštećivanje naše sakralne i druge vrijedne baštine, ali na nama je da poduzmemo sve što smo u stanju i u okviru naših materijalnih i spoznajnih mogućnosti. Možda to neće biti razina koju bismo voljeli i željeli dosegnuti i primijeniti, onako začudna kakvu možemo vidjeti da u spoju tradicionalnih vještina i najsofisticiranije tehnologije, uz dozu zavidne predanosti i ponosa, provode u obnovi i dovršenju Gaudijeve Sagrade Familie, ali svakako trebamo dosegnuti svoj maksimum u očuvanju baštinu. Ovaj događaj je trenutak zaokreta prema tom cilju.", zaključio je prof. Alen Novoselec u razgovoru za Narod.hr.

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 50, 100, 200 ili više kuna. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći **OVDJE**

Izvor: narod.hr

OZNAKE Alen Novoselec obnova oštećenja na sakralnim objektima potres Zorana Sokol Gojnik

Like 5

VIŠE S WEBA

Pevex ima Vikend skinutih cijena! Odlični popusti čekaju vas u svim prodajnim centrima i na webshopu!

SPS: 'Građanin upitao gdje su maske, a policajac mu neprimjerno odgovorio'

Radite ovo 5 dana, a psorijaza će nestati zauvijek

Raspuđić o Plenkoviću i radikalizaciji: 'Lakše je prebaciti odgovornost na društvo'

Vatreni dojam: Je li doista Hrvatska kontrolirala utakmicu protiv Francuske?

16. listopada 1991. Blago Zadro i Alfred Hill – smrt junaka za slobodu Domovine

Sponsored by Midas

Prethodni članak

Poseban dan za Hrvatsku: Croatia Rally u kalendaru WRC-a

Sljedeći članak

Europa u pripravnosti: Uvode se karantene, otvaraju nove bolnice, ograničava okupljanje

VEZANI ČLANCI **VIŠE OD AUTORA**

Obilježena 29. obljetnica pogibije generala Blage Zadre: 'Heroj Trpinjske ceste'

Kolačići i politika privatnosti